

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 11.9.2009
COM(2009) 466 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Celostna morska politika za boljše gospodarjenje z morjem v Sredozemlju

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Celostna morska politika za boljše gospodarjenje z morjem v Sredozemlju

1. UVOD

Obsežno javno posvetovanje, na podlagi katerega je bila v letu 2007 sprejeta celostna pomorska politika EU, je podprlo pristop, da lahko povečana gospodarska dejavnost in varstvo okolja obstajata hkrati in se celo medsebojno podpirata, pogoj za to pa je ustrezno gospodarjenje in vzpostavitev medsektorskih mehanizmov.

Sredozemlje je lep primer pomorske regije, v kateri je mogoče povečati gospodarski donos človeških pomorskih dejavnosti, ki bi imele precej manjši vpliv na ekosistem. Vendar je v Sredozemlju več kot dvajset obalnih držav, katerih gospodarska razvitost in upravne zmogljivosti so precej različne, poleg tega obstaja tudi veliko političnih nesoglasij, med drugim tudi glede razmejitev na kopnem in morju. V nasprotju z drugimi polzaprtimi morji kot sta Baltsko in Črno morje, je večji del Sredozemskega morja odprto morje, kar odpira posebna vprašanja glede gospodarjenja.

Med obalnimi državami je sedem držav članic EU, dve državi sta kandidatki, še tri države pa so potencialne kandidatke, ki so vključene v širitveno politiko EU. Preostale države z EU sodelujejo prek trdnih in uveljavljenih mehanizmov, večinoma v okviru Evropske sosedске politike. Razen ene države so vse tudi članice Unije za Sredozemlje.

To sporočilo izpostavlja mehanizme in sredstva, ki jih je mogoče uporabiti pri prizadevanjih za celostni pristop pri upravljanju pomorskih dejavnosti v Sredozemlju. Njegov namen je dopolniti razne sektorske ukrepe, ki jih EU spodbuja v Sredozemlju. Celostna pomorska politika je usmerjena predvsem na države članice, vendar to sporočilo poziva k splošni okrepitvi sodelovanju s partnerskimi državami nečlanicami EU na ustreznih ravneh.

2. KLJUČNI IZZIVI

V Sredozemlju z njegovimi 450 pristanišči in terminali poteka 30 % svetovne čezmorske trgovine in četrtna svetovne čezmorske trgovine z nafto. Na njegovi obali živi več kot 150 milijonov ljudi, še enkrat toliko pa jih tja pride med turistično sezono. Na tem območju ribari polovica ribiške flote EU, od tega gre večinoma za mala plovila in mali ribolov, povečuje pa se proizvodni delež pomorske akvakulture. Te staleže rib lovijo tudi plovila iz južnega Sredozemlja in držav nečlanic EU.

Že tako velik pritisk gospodarskih dejavnosti na ekosistem v Sredozemlju se še povečuje. Čeprav je sedanja gospodarska kriza resno prizadela tudi ta sektor, se bo pomorski promet predvidoma še naprej povečeval zaradi večanja števila potnikov, turistov in blaga, vključno z energenti. V turizmu se je zelo hitro povečevala ponudba križarjenj, tako da večja sredozemska pristanišča letno sprejmejo tudi po več kot 1 milijon takih turistov. V obalnem pasu, ki je že zdaj gosto poseljen in pozidan, se infrastruktura, turizem in objekti za rekreacijo še naprej razvijajo (v

mnogih obalnih predelih Italije, Francije in Španije je delež pozidanih območij v enokilometrskem obalnem pasu že zdaj večji od 45 %).

Zaradi tega večanja števila ljudi in gospodarskih dejavnosti se čedalje bolj uničuje okolje. Občutljivo morsko okolje v Sredozemlju ogroža kombinacija onesnaževanja s kopenskega in ladij, vplivi na biotsko raznovrstnost, prelov in uničevanje obale. Sredozemsko morje je bilo z MARPOL leta 1983 uvrščeno med „posebna območja“ glede nafte in maja 2009 glede odpadkov¹. Unija za Sredozemlje je med svojimi prednostnimi nalogami med drugim izpostavila odpravljanje onesnaženosti Sredozemlja². Obala, vključno z njeno enkratno kulturno in naravno dediščino na več kot 400 krajih, vpisanih v seznam Unesca, je čedalje bolj ogrožena.

Medvladni forum o podnebnih spremembah je sredozemsko regijo opredelil kot „vročo točko“, ki je še zlasti ogrožena zaradi poplav, obalne erozije in nadaljnje degradacije tal³, kar še zaostreuje potrebo po iskanju možnosti za prilagoditev na podnebne spremembe. Zelo zaskrbljujoč pojav v regiji je tudi nezakonito priseljevanje po morju, ki ga je treba v sodelovanju s partnerji v Sredozemlju odpravljati in preprečiti izgubo človeških življenj.

3. IZBOLJŠANJE GOSPODARJENJA Z MORJEM

Pri reševanju zgornjih vprašanj se je treba lotiti predvsem dveh ključnih šibkih točk glede gospodarjenja. Prva šibka točka je v tem, da je v večini sredozemskih držav za vsako sektorsko politiko pristojna druga uprava in da se vsak mednarodni sporazum izvaja v okviru lastnega sklopa pravil, zato je težko dobiti pregled nad skupnim učinkom pomorskih dejavnosti, vključno z učinkom na ravni morskega bazena. Druga šibka točka je v tem, da je velik del morskega okolja odprto morje, zato obalne države težko načrtujejo, organizirajo in urejajo dejavnosti, ki neposredno vplivajo na njihovo teritorialno morje in obalo. Zaradi teh razlogov so se politike in dejavnosti v preteklosti odvijale pretežno neodvisno druga od druge in brez ustreznega usklajevanja med vsemi področji dejavnosti, ki imajo vpliv na morje, in brez usklajevanja med akterji na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni. Prav to pa je, poleg drugih bistvenih vprašanj, pogoj za dobro gospodarjenje: udeležba vseh akterjev, preglednost sprejemanja odločitev in izvajanje dogovorjenih pravil.

3.1. Vloga sredozemskih obalnih držav

Razvoj strateškega in celostnega pristopa na nacionalni ravni je podlaga za oblikovanje celostne pomorske politike⁴. Sredozemske države članice je treba spodbuditi k oblikovanju lastnih celostnih pomorskih politik. Da bi pospešila izmenjavo najboljših praks je Komisija vzpostavila sistem za izmenjavo informacij in beleženje napredka⁵.

¹ MARPOL – Priloga I (nafta) in V (odpadki).

² Pariška deklaracija z dne 13. julija 2008 in ustrezna navezava na pobudo horizont 2020.

³ SEC(2008) 2868.

⁴ COM(2008) 395.

⁵ Povezave: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/governance_memberstates_en.html
http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/memberstates_en.html

Nekatere države članice so že sprejele konkretne ukrepe za boljše upravljanje pomorskih zadev. Vendar so potrebna še dodatna prizadevanja zlasti za vzpostavitev posebnih struktur odločanja, ki bi bile pooblašene za usklajevanje različnih politik.

Komisija bo:

- predlagala redno sestajanje kontaktnih točk držav članic na visoki ravni, ki bi se redno ukvarjale z vprašanji Sredozemlja in tako preučile doseženi napredek pri oblikovanju celostne pomorske politike,
- spodbudila države članice k izmenjavi najboljših praks glede celostnega gospodarjenja z morjem, in sicer zlasti prek programov cilja evropsko teritorialno sodelovanje za Sredozemlje.

Zaradi polzaprtosti Sredozemskega morja in čezmejnih učinkov pomorskih dejavnosti je treba povečati sodelovanje s partnerskimi državami nečlanicami EU. Zgoraj navedeno izmenjavo informacij je treba razširiti na partnerske države nečlanice EU, ki imajo interes za celostni pristop. V ta namen je mogoče partnerje nečlanice EU pozvati k imenovanju kontaktnih točk, ki bi se po potrebi udeleževala dialogov na visoki ravni, ki bi zajemali celotno Sredozemlje. Sodelovanje pri oblikovanju celostne pomorske politike in izboljšanju gospodarjenja z morjem bo temeljilo tudi na obstoječih večstranskih okvirih, kot so Unija za Sredozemlje, obstoječi dvostranski sporazumi, regionalna sodelovanja v okviru Evropske sosedске politike ter odnosi z državami kandidatkami in potencialnimi kandidatkami.

Komisija je sklenila:

- vzpostaviti delovno skupino za celostno pomorsko politiko, da bi spodbudila dialog in izmenjavo najboljših praks s sredozemskimi obalnimi državami nečlanicami EU,
- v okviru Evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva⁶ zagotoviti tehnično pomoč partnerjem iz Sredozemlja, ki imajo interes za celostni pristop k pomorskim zadevam, ter tako izboljšati ozaveščenje in pomagati pri določanju ciljev in izvedbenih mehanizmov.

3.2. Gospodarjenje z morskim okoljem

Konvencija Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu (UNCLOS) iz leta 1982 je postavila glavni okvir za večino pomorskih dejavnosti in pri mnogih vprašanjih ustreza običajnemu mednarodnemu pravu. Ratificirale so jo vse obalne sredozemske države razen Turčije, Sirije, Izraela in Libije.

Velik del Sredozemskega morja danes je odprto morje. Približno 16 % morja sestavlja teritorialno morje, 31 % pa različne pomorske cone, ki jim v nekaterih

⁶ ENPI: dokument za regionalno strategijo (2007 – 2013) za evro-sredozemsko partnerstvo.

primerih ugovarjajo druge obalne države bodisi glede njihove velikosti bodisi veljavnosti⁷.

Zaradi takšnega stanja je velik del voda Sredozemskega morja zunaj območja pod jurisdikcijo obalnih držav ali se na njih ne izvajajo suverene pravice. Te države zato nimajo možnosti, da bi predpisovale celostno urejanje človeških dejavnosti zunaj teh območij niti nimajo tam izvršilnih pooblastil, torej niti glede zaščite morskega okolja, izvajanja ribolova in izkoriščanja energetskih virov. Zunaj teh območij lahko države sprejemajo samo ukrepe, ki se nanašajo na njihove državljane in plovila. Nekatere ukrepe, na primer za zaščito morskega okolja ter ohranjanja in upravljanja živih virov, je mogoče omejeno izvajati skupaj z drugimi državami v okviru regionalnih konvencij, vendar vprašanja glede uveljavljanja sprejetih odločitev še vedno ostajajo odprta, zlasti v odnosu glede tretjih držav, ki niso podpisale konvencije.

Razlog za te težave je v zapletenih in politično občutljivih sporih glede razmejitve v Sredozemlju med sosednjimi državami v pasu, ki ni širši od 400 morskih milj. V drugih polzaprtih morjih okoli EU je stanje drugačno, tako je na primer v Baltskem morju večina držav razrešila vprašanje razmejitve na podlagi UNCLOS in se dogovorila o pomorskih conah.

Z nekaj izjemami se glede večstranskega sodelovanja mednarodni in regionalni sporazumi, ki urejajo pomorske dejavnosti, omejujejo le na en sektor. Komisija je začela študijo za ugotavljanje glavnih ozkih grl, ki zavirajo ratifikacijo, izvajanje in spoštovanja odločitev, zapisanih v veljavnih sporazumih in sprejetih v obstoječih organizacijah, ki se nanašajo na pomorske zadeve v Sredozemlju, ter možnosti za izboljšanje večstranskega sodelovanja in okrepitev vzajemne pomoči na tem področju.

Za uresničitev cilja medsektorskega pristopa pri pomorskih zadevah je potreben jasn pregled nad delom, ki so ga opravile te organizacije, kar vključuje tudi vprašanje, ali se določbe, ki so jih sprejele ali jih spodbujajo ti organi sistematično spremljajo in v celoti izvajajo. Jasno je treba tudi pokazati, kakšni sta vloga in odgovornost obalnih držav glede gospodarjenja z morjem pri prizadevanju za trajnostni razvoj.

Glede na razlike v političnem in gospodarskem položaju bi bilo mogoče spodbujati boljše gospodarjenje z morjem na podregionalni ravni. Tu je napredek mogoč zlasti tedaj, ko se sosednje države uspejo dogovoriti o razmejitvi na morju ali ko učinkovito skupaj upravljajo svoje žive in nežive vire. Zainteresirane strani so vlade in mednarodne organizacije že opozorile na potrebo, da se doseže napredek pri teh vprašanjih.

⁷

Glede vodnega stebra je pet obalnih držav uveljavilo zakonodajo, s katero je razglasilo zunanji pas širine 12 morskih milj, ki meji na njihovo teritorialno morje, v katerem uveljavljajo svojo carinsko ali fiskalno zakonodajo, zakone o priseljevanju ali sanitarne zakone in predpise. Pet obalnih držav je razglasilo arheološko cono, ki meji na teritorialno morje, za zaščito podvodne kulturne dediščine. Štiri obalne države so razglasile ribolovno cono, tri države pa ekološko cono. Pet obalnih držav je razglasilo izključno ekonomsko cono, v kateri imajo obalne države suverene pravice glede živih in neživih morskih virov.

Komisija bo:

- podprla strukturirani in neformalni dialog med sredozemskimi obalnimi državami prek srečanj na visoki ravni, akademskih in drugih mednarodnih organizacij, z namenom izboljšanja gospodarjenja z morjem, pri čemer bo upoštevala tudi podregionalno raven,
- pripravila pregled veljavnih sporazumov in organizacij, ki se ukvarjajo s pomorskimi zadevami v Sredozemlju,
- pripravila priporočila za izboljšanje medsektorskega sodelovanja glede veljavnih sporazumov in obstoječih organizacij,
- še naprej spodbujala ratifikacijo in usklajeno izvajanje UNCLOS v dvostranskih odnosih,
- začela študijo o stroških in koristih vzpostavljanja pomorskih con.

3.3. Večja vključenost zainteresiranih strani

Ključni element celostne pomorske politike je bila od začetka široka vključenost zainteresiranih strani. Civilna družba zagovarja širjenje dialoga na regionalni ravni za boljše gospodarjenje s Sredozemskim morjem. V Sredozemlju je bil pred kratkim ustanovljen tudi regionalni svetovadni svet, ki združuje zainteresirane strani iz ribiškega sektorja.

Vključenost zainteresiranih strani bo še naprej ključna prednostna naloga pri izvajanju celostne pomorske politike v Sredozemlju.

Komisija bo:

- spodbujala redne javne razprave med zainteresiranimi stranmi, ki bi se redno ukvarjale z vprašanji Sredozemlja in svetovale pri določanju prednostnih nalog celostne pomorske politike v morskem bazenu,
- preučila možnosti boljšega povezovanja zainteresiranih strani iz vseh obalnih držav.

4. MEDSEKTORSKA ORODJA ZA CELOSTNO GOSPODARJENJE Z MORJEM

Pogoji za izboljšanje gospodarjenja z morjem so medsektorska orodja, ki lahko ustvarijo dodatne možnosti za gospodarski razvoj pomorskih dejavnosti, skrb za varstvo okolja in zagotavljanje perspektive prebivalstvu ob morju.

4.1. Pomorsko prostorsko načrtovanje in pomorske strategije

Čeprav je sedanja gospodarska kriza prizadela pomorske dejavnosti, se bodo te v Sredozemlju predvidoma še bolj okrepile, in sicer od pomorskega prometa do razvoja obnovljivih virov energije in turističnih tokov. Pomorsko prostorsko načrtovanje (PPN) povečuje možnosti za boljše izkoriščanje potencialov za rast, ki

jih skriva Sredozemlje, in hkratno izboljšanje stanja okolja ter dosledno optimizacijo rezultatov.

Pomorsko prostorsko načrtovanje je učinkovito orodje za gospodarjenje, ki omogoča uporabo ekosistemskega upravljanja za obravnavanje medsebojno povezanih vplivov pomorskih dejavnosti ter izogibanje navzkrižij med uporabo prostora in ohranjanjem pomorskih habitatov. Komisija je v svojem sporočilu o časovnem načrtu iz leta 2008⁸ opredelila načela, ki jih lahko države članice uporabijo pri oblikovanju pristopov za PPN, uporabiti pa jih je mogoče tudi širše za celotno Sredozemlje.

Kljub temu ostajajo v Sredozemlju možnosti izrabe PPN v primerjavi z drugimi morskimi bazeni precej neizkoriščene, morda zaradi nerazrešenih občutljivih vprašanj glede vzpostavljanja pomorskih con in razmejitve. Da bi se lahko prostorsko načrtovanje oblikovalo na ustreznih ravneh, se je najprej treba lotiti teh vprašanj.

Države članice EU so se sporazumele, da z razvojem celostnih morskih strategij, ki uporabljajo ekosistemski pristop za človeške dejavnosti z vplivom na morje in so tesno povezane s PPN, do leta 2020 dosežejo dobro okoljsko stanje v morskih vodah⁹. Izpolnitev teh obveznosti, po potrebi prek sodelovanja na konvencijah o regionalnih morjih (predvsem Barcelonsko konvencijo in Generalno komisijo za ribištvo v Sredozemlju (GFCM)) ali na podregionalni ravni, je ključni pogoj za izvajanje celostne pomorske politike v Sredozemlju. Poleg tega je celostni ekosistemski pristop k upravljanju ribištva tudi cilj „uredbe o Sredozemlju“¹⁰. Prihodnja reforme skupne ribiške politike EU¹¹ bo to še bolj okrepila.

Komisija bo:

- začela študijo o PPN v Sredozemlju, ki naj bi ugotovila možnosti za njeno uporabo, analizirala ovire in izpostavila morebitne odzive na njeno uporabo v določenih podregijah ali na morskih območjih,
- nato začela projekt, s katerim bi preizkusila uporabo PPN na podregionalni ravni in spodbudila konkretno čezmejno prakso,
- prek skupne strategije izvajanja pomagala državam članicam pri uresničevanju obveznosti iz okvirne direktive o morski strategiji glede njihovih morskih strategij, kar vključuje tudi obsežno ocenjevanje morskih voda do leta 2010 in povezane uporabe.

4.2. Celostno upravljanje v obalnih območjih in na otokih

Podnebne spremembe, razvoj pristanišč, obalni turizem in s tem povezane naložbe, skrb za pomorsko dediščino in morskega okolja, vključno z območji NATURA 2000, so razlogi za celostni pristop pri upravljanju sredozemskih obalnih območij. Kot je

⁸ COM(2008) 791.

⁹ Direktiva 2008/56/ES, 25.6.2008.

¹⁰ Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006, 21.12.2006.

¹¹ COM(2009) 163.

navedla v svoji beli knjigi¹², si Komisija prizadeva dati prednost vprašanju prilagajanja obalnih in morskih območij na podnebne spremembe.

Prizadevanje za varstvo in povezovanje pomorske dediščine bo ob upoštevanju gospodarskih in okoljskih interesov potekalo tudi prek obstoječih instrumentov, kot sta pobuda Evropske destinacije odličnosti (EDEN) in nagrada EU za kulturno dediščino / nagrade Europa Nostra. Glede tega obstajajo v celotnem Sredozemlju še precejšnje možnosti za nadaljnji razvoj, saj ima to izredno bogato kulturo.

Medsektorska orodja lahko sredozemskim obalnim območjem pomagajo celostno razreševati socialna in okoljska vprašanja ter vprašanje trajnostnega gospodarstva. Države članice iz Sredozemlja razvijajo nacionalne strategije za celovito gospodarjenje z obalnim pasom (ICZM), ES pa je pred kratkim podpisala prvi pravni instrument o ICZM, ki velja za celotno Sredozemlje, sprejet pa je bil v okviru Barcelonske konvencije¹³.

Vendar so potrebna še dodatna prizadevanja, na primer krepitev usklajevanja med upravljanjem pomorskega razvoja na morju in z njim povezanega razvoja na kopnem (meja med kopnim in morjem). To je zlasti pomembno za otoke in njihove odvisnosti od povezanosti s kopnim. S tem v zvezi bi morale države članice razviti celostne strategije za razreševanje izzivov otoških regij in vzpostaviti sistem za izmenjavo najboljših praks. Okrepiti je treba podlago v znanju za prakse ICZM v Sredozemlju.

Z doslednim spodbujanjem skladnega in ekosistemskega pristopa vzdolž celotnega stika med kopnim in morjem lahko razvoj celostne pomorske politike v Sredozemlju še dodatno spodbudi izkoriščanje potencialov ICZM.

Komisija bo:

- vzpostavila spletni inventar orodij ICZM, najboljših praks in študij primerov, da bi okrepila njegovo izvajanje,
- prek sedmega okvirnega programa EU (7OP) podpirala razvoj podlage v znanju za ICZM v Sredozemlju, pri čemer bo poseben poudarek na mednarodnem sodelovanju,
- prek ukrepov PPN, predlaganih v oddelku 4.1, preverila možnosti za okrepitev povezovanja projektov za kopno in morje, zlasti glede načrtovanja.

4.3. Spodbujanje ukrepov, temelječih na znanju

Za razvoj trajnostnega pomorskega gospodarstva in učinkovito upravljanje obalnih območij je potrebna politika, ki temelji na najboljšem razpoložljivem znanju.

Redno je treba zbirati osnovne podatke, da bi ocenili okoljsko stanje naših morij in morebitno izkoriščanje naravnih virov. Komisija bo tudi v prihodnje izpostavljala pomen znanstvenih mnenj ter zbiranja podatkov pri uporabi Skupne ribiške politike

¹² COM(2009) 147.

¹³ Protokol o celovitem gospodarjenju z obalnim pasom v Sredozemlju, podpisan 21. januarja 2008 v Madridu.

in okoljske zakonodaje v Sredozemlju. Preverjena bo tudi možnost sodelovanja s sredozemskimi državami nečlanicami EU pri zbiranju osnovnih podatkov, in sicer prek skupnih programov ter vzpostavljanja zmogljivosti.

Nedavno predstavljena Evropska strategija za morsko in pomorsko raziskovanje¹⁴ skuša povečati učinkovitost in odličnost s spodbujanjem celostnega raziskovalnega dela. Poleg tega izpostavlja pomen krepitve mednarodnega znanstvenega sodelovanja kot pomembnega orodja za celostno vodenje pomorskih dejavnosti v skupnih morjih. V Sredozemlju naj bi se na tej podlagi tudi okrepilo celostno gospodarjenje. Treba je okrepiti pomorsko raziskovalno infrastrukturo, celostna prizadevanja za raziskovanje in tehnološki razvoj prek pomorskih skupin in tehnoloških platform, ter sinergije med državami članicami in regijami, da bi v okviru pristopa, ki temelji na ekosistemih, našli skladne rešitve za izkoriščanje celotnega gospodarskega potenciala morij. Spodbuditi je treba zlasti razvoj multidisciplinarnega opazovanja morskega dna, ki lahko pomaga razumeti nevarnost nastankov cunamijev in jo nadzorovati.

Poleg tega Komisija ravno vzpostavlja evropsko mrežo za pomorsko opazovanje in podatke (EMODNET), da bi izboljšala infrastrukturo znanja in odpravila ovire za raziskovanje, dostop do podatkov in njihovo uporabo. Nastaja tudi evropski atlas morij, ki naj bi okrepil ozaveščenost in nastanek skupne pomorske identitete v morskih bazenih. Ta orodja bodo zajemala celotni morski bazen.

Komisija bo:

- posvetila posebno pozornost Sredozemlju pri vzpostavljanju celostnega pomorskega omrežja v okviru evropskega raziskovalnega prostora (ERA-NET), namenjenega krepitvi usklajevanja pri pomorskih raziskavah med državami članicami,
- opredelila dolgoročni strateški okvir za znanstveno sodelovanje, ki bo zajemalo celotno Sredozemlje, da bi se lahko sodelovanje pri pomorskih raziskavah razvijalo po strukturiranem časovnem načrtu in z odzivanjem na skupno dogovorjene izzive,
- prek 7OP EU začela obsežno večtematsko raziskovalno pobudo, usmerjeno v povezovanje spoznanj o Sredozemskem morju iz vseh ustreznih disciplin.

4.4. Celostno nadzorovanje za izboljšanje varnosti morskega prostora

Za uspešno upravljanje pomorskih dejavnosti in obvladovanje ključnih varnostnih tveganj v Sredozemlju je potreben nadzor pomorskih dejavnosti.

Da bi uspešno preprečevali nesreče plovil in onesnaženje, ki ga povzročijo ladje, vključno z nezakonitimi izpusti nafte, morajo države članice dosledno izvajati zakonodajo EU o pomorski varnosti, v partnerskih sredozemskih državah pa je treba vzpostavljati zmogljivosti pomorskih uprav in pristaniških organov. Regionalni projekt SAFEMED na področju pomorske varnosti in varovanja morskega okolja, ki ga financira EU, prispeva k odpravljanju zakonodajnih in strukturnih vrzeli med

¹⁴

COM(2008) 534.

državami članicami in partnerskimi državami iz Sredozemlja. Poleg tega bo Komisija predlagala, da Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) začne tehnično sodelovanje s partnerskimi državami Sredozemlja, kar vključuje tudi zagotavljanje plovil za preprečevanje onesnaženja ob nesrečah z onesnaženjem¹⁵. Glede nadzorovanja premikanja plovil bo preučena možnost razširitve strežnika za sistem avtomatične identifikacije (AIS), namenjenega za Sredozemlje.

Frontex je v zadnjih letih povečal podporo sredozemskim državam članicam, ki so v valovih pod velikim pritiskom priseljevanja¹⁶. Komisija bo prek dialoga in s finančno pomočjo spodbujala vključevanje partnerskih sredozemskih držav v dejavnosti v Sredozemlju, ki jih usklajuje Frontex. Pri boju proti tihotapljenju drog po morskih poteh poteka okrepljeno sodelovanje v okviru Centra za pomorsko analizo in operacije (narkotiki) (MAOC-N) in *Centre de Coordination pour la Lutte Anti-Droque en Méditerranée* (CeCLAD-M).

Nadzor na morju je doslej vendarle pogosto potekal le po posameznih sektorjih, kar je pogosto pomenilo, da so se podatke o nadzoru zbirali večkrat, in sicer na nacionalni ravni in po različnih organih. Eden od ključnih ciljev celostne pomorske politike je zato povezovanje nadzora na morju s spodbujanjem izmenjave informacij ter krepitvijo sodelovanja med nacionalnimi organi, pristojnimi za nadzor na morju¹⁷, ne da bi pri tem vplivali na njihove naloge in pristojnosti, kakor jih določata zakonodaja EU in nacionalna zakonodaja. To bi lahko ne le izboljšalo skupno raven nadzora glede zbiranja in obdelave informacij, kar bi omogočilo bolj usklajen odziv na morju ali v pristaniščih, ampak bi lahko tudi zmanjšalo stroške nadzora z izkoriščanjem neuporabljenih prednosti ekonomije velikega obsega. Vključitev sredozemskih partnerskih držav v povezovanje pomorskega nadzora si zasluži nadaljnjo obravnavo.

Komisija:

- je začela pilotni projekt za izboljšanje sodelovanja med nacionalnimi organi sredozemskih držav članic, pristojnimi za nadzor morja, dejavnosti spremljanja in izmenjavo informacij med pristaniškimi organi,
- bo v svojem prihodnjem sporočilu predstavila niz načel za vzpostavitev celostnega nadzora na morju v EU, da bi spodbudila postopen prehod s sektorskega na celostni pristop pri nadzoru morja na ravni EU in nacionalni ravni.

¹⁵ COM(2009) 301.

¹⁶ Evropski svet je 19. junija 2009 ponovil svojo zaskrbljenost zaradi nezakonitega priseljevanja in ugotovil, da „Nedavno dogajanje na Cipru, v Grčiji, Italiji in na Malti kaže na to, da je treba nujno okrepiti prizadevanja za učinkovito preprečevanje nezakonitega priseljevanja in boj proti njemu na jugovzhodni morski meji EU ...“.

¹⁷ SEC(2008) 2737 in COM(2008) 68.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Izzivov v Sredozemlju se je treba lotiti v skupnem sodelovanju in predvsem celovito, podlaga za to pa je izboljšanje gospodarjenja z morjem. To postane očitno zlasti ob upoštevanju čedalje večjega povpraševanja po naravnih virih in pritiskov na morsko okolje, nadalje pa tudi nenehne potrebe po naraščanju gospodarstva in zaposlovanja v pomorskih sektorjih in regijah.

Celostni pristop k pomorskim zadevam seveda ne sme ogroziti orodij in ciljev, ki so bili postavljeni v posebnih področjih, pomembnih za pomorstvo. Prav nasprotno je usmerjen k odpiranju potrebnih medsektorskih perspektiv gospodarjenja in vzpostavitvi ustreznih orodij, da bi se tako zmanjšali neželeni vplivi in povečali učinkovitost in rezultati.

Komisija zato poziva Svet in Evropski parlament naj:

- podpreta cilje in ukrepe, predstavljene v tem sporočilu;
- potrdita predlagani pristop vsak v okviru svojih pristojnosti.